

Yttrande från Metodrådet, HTA 2018: 46

Yttranden skrivs när det samlade vetenskapliga underlaget är otillräckligt för en fullständig HTA-rapport eller för att sammanfatta en befintlig systematisk översikt ur ett regionalt perspektiv.

Frågeställning

Ger klippning av tung- eller läppband hos barn med amningsproblem bättre effekt på amningen jämfört med att inte klippa?

Frågeställare

Spesak ÖNH Mats Holmström och ÖNH specialist Amelie Björlin.

Bakgrund

Patientförhållanden

Kort tungband (ankyloglossi) anges förekomma hos 4–11% av alla nyfödda [1]. Det anses kunna försvåra amning genom att barnet inte får bra tag om bröstet, mer utdragna amningstillfällen och bristande viktuppgång, och orsaka svårläkta sår på bröstvårtor och smärtsam amning hos mamman.

Under senare år har även en eventuell betydelse av kort läppband vid amningsproblem uppmärksamats.

Metoder

Tungbandsklipp (frenotomi) görs på såväl BB-avdelningar som i öppen specialistvård och motiveras med en förmodat förbättrad amning och/eller minskad smärta hos mamman. Beroende på barnets ålder och tungbandets anatomi görs ingreppet med eller utan lokalbedövning (lokanestetika på tuss kring tungbandet). Ingreppet genomförs i Sverige snabbt med sax; i litteraturen förekommer även frenotomi med laser. Barnet mår i allmänhet bra direkt efter ingreppet.

Vid kort läppband genomförs ingrepp på liknande vis med sax.

Kort sammanställning av kunskapsläget

Utifrån frågeställningen gjordes en systematisk litteratursökning som identifierade en relevant aktuell Cochrane-rapport som rör tungbandsklipp hos barn under 3 månaders ålder [1]. Ingen ytterligare relevant litteratur identifierades (inte heller för barn äldre än 3 månader med amningsbesvär); sökning kring läppbandsklipp identifierade endast en icke-kontrollerad fallserie som vid granskning inte visade sig vara relevant [2].

Syftet med Cochranerapporten, som inkluderade 5 randomiserade kliniska prövningar (RCT), var att avgöra om frenotomi är en säker och effektiv metod för att underlätta amning. Studierna var små och bedömdes ha betydande metodologiska brister inklusive risk för bias.

Graden av ankyloglossi samt effekter på amning och smärta hos modern värderades med validerade, men olika instrument i de olika studierna varför en meta analys inte kunde genomföras.

Tre av de inkluderade studierna rapporterade utvärderingsdata om amningen. Två studier [3, 4] (n=155) visade ingen förbättring av amning (enligt LATCH score) medan en studie [5] (n=58) visade förbättring (enligt IBFAT score). Fyra studier utvärderade smärta hos mamman; alla visade minskad smärta efter ingreppet. Inga biverkningar eller komplikationer av behandlingen har rapporterats.

Bedömning

Tungbandsklipp minskade smärta hos modern relaterad till amning på kort sikt; långtidseffekt på smärta var inte undersökt. Inkluderade studier kunde inte visa en konsekvent positiv effekt på barnets sugbeteende/amningen. Inga biverkningar eller komplikationer av behandlingen har rapporterats, även om det var relativt få deltagare i studierna. Inkluderade studier hade metodologiska svagheter och små grupper vilket begränsar säkerheten i bedömningen. Kunskapsläget är fortsatt osäkert.

Vad gäller läppbandsklipp saknas vetenskapligt underlag för att kunna göra en bedömning.

För såväl tung- som läppbandsklipp vid amningsproblem finns behov av fortsatt forskning med välgjorda prospektiva helst randomiserade studier med uppföljningstid motsvarande den förväntade vid amning.

Etiska- och organisatoriska aspekter

I Sverige rekommenderas helamning i 6 månader. Det är angeläget att kvinnor som önskar amma får stöd i amningen då amning ökar kvinnors och barns hälsa, minskar sjukdom och minskar hälso- och sjukvårdskostnader samt miljökostnader (även i höginkomstländer), (6). Barn och mödrar med amningsproblem får, efter första levnadsveckan, primärt hjälp vid barnavårdscentral, amningsmottagning, och barnmorskemottagning. Tillgången till amningsmottagning är otillräcklig och planeras minska.

I några fall identifierar man misstänkt kort tung- och/eller läppband som möjlig åtgärdbar orsak till amningsbesvär. Inom SLL sker klipp av kort tung- och/eller läppband till huvudsak inom vårdval Öron, näsa och hals. Antalet registrerade ingrepp har ökat mer än 100% de senaste åren; från 588 fall år 2015 till 1 227 fall år 2017.

Tung- eller läppbandsklipp inom öppenvård ÖNH (utan behov av anestesi eller operations-sal) ersätts idag med 2 935 kr.

Konsulterade experter

Elin Marsk, med. dr., specialist i öron-, näsa- och halssjukdomar, samt i röst- och talsjukdomar (foniatri), Karolinska Universitetssjukhuset.

Kristin Svensson, universitetsbarnmorska, spec. amning, dr. med. vet., Karolinska Universitetssjukhuset, AMSAK (amningssakkunniga)

För Metodrådet SLL- Gotland

Kristina Tedroff
Docent, Medicinsk rådgivare

Johan Thor
Docent, Medicinsk rådgivare

Christina Lindberg
Informationsspecialist

Referenser

1. O'Shea JE, Foster JP, O'Donnell CP, Breathnach D, Jacobs SE, Todd DA, Davis PG: **Frenotomy for tongue-tie in newborn infants.** *Cochrane Database Syst Rev* 2017, **3**:CD011065.
2. Ghaheri BA, Cole M, Fausel SC, Chuop M, Mace JC: **Breastfeeding improvement following tongue-tie and lip-tie release: A prospective cohort study.** *Laryngoscope* 2017, **127**(5):1217-1223.
3. Dollberg S, Botzer E, Grunis E, Mimouni FB: **Immediate nipple pain relief after frenotomy in breast-fed infants with ankyloglossia: a randomized, prospective study.** *J Pediatr Surg* 2006, **41**(9):1598-1600.
4. Emond A, Ingram J, Johnson D, Blair P, Whitelaw A, Copeland M, Sutcliffe A: **Randomised controlled trial of early frenotomy in breastfed infants with mild-moderate tongue-tie.** *Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed* 2014, **99**(3):F189-195.
5. Buryk M, Bloom D, Shope T: **Efficacy of neonatal release of ankyloglossia: a randomized trial.** *Pediatrics* 2011, **128**(2):280-288.
6. Rollins NC, Bhandari N, Hajeerhoy N, Horton S, Lutter CK, Martines JC, Piwoz EG, Richter LM, Victora CG; **Breastfeeding Series Group. Why invest, and hat it will take to improve breastfeeding practices?** *Lancet* 2016 *Lancet*. 2016 Jan 30;387(10017):491-504.